

Johan Galtung

GLOBALISERING

Ja – men nedefra – demokratisk

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

GLOBALISERING

Ja - men nedefra - demokratisk

Johan Galtung

VisionsNettet
www.visionsnettet.dk

GLOBALISERING

Ja - men nedefra - demokratisk

Af Johan Galtung

(Oversættelse Thora Lund Mollerup & Erik Ansvang)

Kapitalen og staten

Med globaliseringen ser man, hvad der sker, når kapitalen kontrollerer staten, og når de to instanser aftaler styringsmetoder under elitemøder bag lukkede døre. Kapitalen tilegner sig et ubegrænset marked, og det medfører, at lokale markeder forsvinder. Kapitalen overtager statens økonomiske virksomheder gennem privatisering. Nøden øges, når mennesker ikke længere kan skaffe sig mad ved at arbejde, men må benytte penge – monetisering – uden at kunne tjene penge, fordi der på grund af høj rationalisering ikke findes jobs.

Konkurrence mellem kapital og kapital skaber lavere priser, men også større arbejdsløshed på grund af rationalisering og nedskæringer. Resultatet af disse fire faktorer er lavere købekraft, konkurser og deflation både i Norden og Syden, og her er Syden mest sårbar. Der er mange protester mod elitens lukkede møder ...

Fattig og rig

Der skabes en stadig voksende kløft i verden mellem fattig og rig, og flere og flere økologiske, økonomiske, politiske, militære og kulturelle flygtninge – en milliard mennesker vil være på vandring i år 2030 – og stadig højere mure om og i de rige lande, som indfører lave eller negative skatter og "effektive driftsformuer" samtidig med at man opkræver skatter i randstater, delstater og lokalsamfund. Nogen bliver styrtende rige på kapital på andres bekostning.

Menneskets grundbehov

En stadig dalende købekraft fører i sin yderste konsekvens til spekulation, som til sidst fører til børskrak, når aktie- og valutakurser er ude af takt med virkeligheden. Den internationale pengefond jonglerer kun med én terapi: Virksomheders uafhængighed af staten (privatisering, lavere skatter, devaluering), af medarbejdere (fleksibilitet, kontraktarbejde), af landet (tab af fortjeneste), af mennesker (ingen bidrag til grundbehov, ingen skat på luksusprodukter). Det er et totalt illegitimt system, der modvirker det mest legitime der findes: *Menneskers grundbehov*.

En legitim globalisering ville mobilisere begge køn, alle generationer, alle klasser, alle nationer og alle stater til i fællesskab at arbejde for et menneskeværdigt liv for alle. Alene et forbedret FN vil kunne føre til noget i den retning. I stedet ser man en parodi, skabt af og for midaldrende, af og for hvide, af og for en økonomisk overklasse, der i hovedsagen er angelsaksisk og USA-domineret via banker, fonde og WTO.¹

---

¹ WTO står for *World Trade Organization* – eller på dansk *Verdenshandelsorganisationen*.

Nyskabelse

Konflikten er en opfordring til kamp og alternativer – ikke til grænseoverskridelse:

- *Nyskabelse af lokalsamfundet:* Produktion til grundbehovene lokalt eller i forbund med lokalsamfund for at garantere, at behovene bliver opfyldt og for at udnytte de positive sidegevinster, der skabes af lokal skaberkraft og lokale netværk.
- *Nyskabelse af staten:* Produktion af de sædvanlige forbrugsgoder under statens kontrol eller inden for et stats-samfund for at sikre positive sidegevinster (i stedet for skadelige effekter af produktionen), mindske forurening og garantere bedre fordeling, og gøre det offentlige rum trygt, tilgængeligt for alle, æstetisk og fælles.
- *Nyskabelse af virksomheder:* Virksomheder skal prioritere produktion til opfyldelse af grundbehov til overkommelige priser, påtage sig et større socialt ansvar og blive tilsvarende belønnet eller straffet (via boykot) af kunderne.
- *Nyskabelse af ideologier:* Ved at tage udgangspunkt i grundbehovene snarere end i fortjenesten.
- *Nyskabelse af civilsamfundet:* Hovedopgaven bliver en dialog mellem lokalsamfund, stat og virksomheder for gennem en øget forbrugerbevidsthed at organisere belønning eller boykot af virksomheder i et frit marked.
- *Nyskabelse af medierne:* Ved at frigøre medierne fra alle former for censur fra kapitalens og statsinteressernes side og ved at rette indholdet mod grundbehov og fordeling snarere end mod børskurser, fortjeneste og vækst.
- *Nyskabelse af verdens styring:* Ved massiv beskatning af finansiel spekulation, og ved regler om grundbehovene som en menneskeret, der kontrolleres af FN's Generalforsamling – et direkte valgt, demokratisk verdensparlament.

Bæredygtig udvikling: Menneskeheden som grænseoverskridelse

En blomst udvikler sig ved at folde sig ud eller udfolde sig – og derved viser den sit potentiale – ikke ved at vokse sig større. Et menneske kan gøre det samme, men ikke ved at blive tungere og veje mere. Hverken blomsten eller mennesket lever evigt, og udvikling har sine grænser.

Men hvad med menneskeheden? Den udvikler sig også, og udfolder sit potentiale på godt og ondt. Ingen ved, hvor det fører menneskeheden hen. Men er det ikke en pligt at lade denne proces fortsætte? Om ikke til et evigt liv for menneskeheden på Jorden, så i hvert fald et langvarigt liv? Med andre ord skal der skabes en "bæredygtig udvikling" for at sikre fremtidige generationers muligheder på Jorden, og for at sikre menneskehedens muligheder for at nå endnu længere. Mennesket har evnen til at omprogrammere sig selv, så det bliver bedre egnet, og derfor har det pligt til at passe på sig selv. Hvis man mener, at alt går ned ad bakke, at det gode er blevet dræbt af det onde (som Balder af Loke), ville dødshjælp blive vigtigere end bæredygtighed.

En stemme fra nutiden: "Men fremtiden har aldrig gjort noget for mig!"

En stemme fra fortiden: "Hvis alle tænkte sådan, ville du ikke eksistere!"

En stemme fra fremtiden: "Vi er vejen til videre udvikling!"

Konflikter mellem generationer udspiller sig over tid – i historisk forløb. Konfliktteori og -praksis handler mest om konflikter mellem parter, som sameksisterer i tid – med historiske forløb. Hver generation har sit eget velbefindende som mål. Hver generation prøver at tilfredsstille egne grundbehov. Det ligger i begrebet – menneskeheden lider af "nutidsisme".

Hensynsløshed

Konflikten består i, at hver generation kan komme til at stå i vejen for kommende generationer på grund af hensynsløshed:

- Økonomisk ved at skade og ødelægge miljøet.
- Militært ved at stimulere til kædereaktioner af vold for at få hævn og opnå ære.
- Politisk ved uforløste konflikter og handlinger, som ikke kan gøres gode igen.
- Kulturelt ved at acceptere kulturer og deres forskellige udtryk.

Bæredygtighed

Begrebet bæredygtighed peger i retning af noget, der er større end økonomi og økologi – noget langt større. Det drejer sig om, at man til kommende generationer kan levere en verden med sundt miljø, med mangfoldighed og samspil, med mennesker, der er mindre påvirket af vold og mindre styret af ønsket om at herske gennem vold, med konflikter, der er forløst, så de kan håndteres ikke-voldeligt og kreativt, og som ikke er blokeret af uigenkaldelige beslutninger, og med kulturer i hele verden, der fremmer lignende budskaber. Forsøg på forsoning er uhyre vigtig i denne sammenhæng.

Men det, der foregår, er øget forurening og tømning af ressourcer – og at volden øges. Den visdom, man håndterer konflikter med, synes at aftage, og at kulturer, som modvirker alt dette, går til grunde. Byrden af uløste problemer, der skubbes over på kommende generationer, øges – med én undtagelse: Bedre materiel levestandard for verdens overklasse. Prognosen er øget vold, masseudvandring til tyndt beboede områder, og de fire plager fra *Åbenbaringen* (6,1-7): Erobring, krig, hungersnød og pest.

Konsekvenserne

Hvad er straffen for en generations egoisme og mangel på solidaritet med kommende generationer og med for kortsigtede perspektiver, der blokerer kommende generationers velfærd?

Det, som rådet for amerikanske indianere siger: *"Tænk på konsekvenserne af dine handlinger for de kommende syv generationer"*, er klog tænkning, og det er i slægt med det, der i dag kaldes fremtidsstudier. Men her tales der om perspektiver, der rækker længere frem end den korte tidshorison, som de fleste af denne type studier opererer med. Og denne type studier kan også blive et påskud til hensynsløshed, fordi man finder en bæredygtighed, der får mennesket til at tro, at verden er stærk nok til en ekstra omgang. For at være på den sikre side må indsigt i morgendagen efterhånden knyttes sammen med solidaritet og samhørighed.

Solidaritet

En måde, hvorpå man kan uddanne sig selv, er i husholdninger (oikos), hvor 3-4 generationer lever tæt sammen, og hvor man har andre generationer så tæt inde på livet, at solidaritet bliver en dagligdags nødvendighed. Solidaritet må også gælde bagud – til forældre og bedsteforældre – noget man ofte glemmer, når vægten lægges så ensidigt på fremtidsrettet solidaritet, at ældre deponeres på alderdomshjem mod deres vilje.

En anden metode er at ændre magtbalancen i samfundet og i verdenssamfundet til fordel for grupper, der er kendt for deres visdom i betydningen af at have et større helhedssyn, mere global orientering, større respekt for menneskelige grundbehov og et længere tidsperspektiv. Dette peger i retning af ældre og af kvinder. Kvinder er i dag på vej ind i magtpositioner, mens den ældre generation af mænd er på vej ud. Den første tendens skal opmuntres, og den anden tendens må klares.

Den metafysiske begrundelse

Massive uddannelseskampanjer og mobilisering af religiøse organisationer, som er bærere af solidaritet i et evighedsperspektiv, skal også med. Man kommer ikke uden om, at bæredygtighed trænger til en metafysisk begrundelse. Kortsigtede egoistiske cost-benefit-analyser (forholdet mellem kostpris og profit) fører til hensynsløshed, fordi bytteforholdet mellem generationer er så skævt: Kommende generationer kan ikke gøre noget for os, men vi kan bestemme over deres væren, ikke-væren og velvære.

Det er muligt. Men der er allerede antydnet en metafysik. Den positive grænseoverskridelse mellem den nuværende generation og de(n) kommende, ligger i et grænseoverskridende begreb: *Menneskeheden*. Det er ikke sandt, at den kommende generation ikke gør noget for den nuværende. Den nuværende giver den kommende erfaring. Ved at tage imod, gør de den nuværende til givere. Prøv at give julegaver uden modtagere, og man vil bedre kunne se menneskeheden som en gensidighedens organisme, der strækker sig over tid.

Mennesker har behov for hinanden i fortid-nutid-fremtid.

Kildehenvisning:

Johan Galtung: *"Både-Og – En innføring i konflikttarbeid"*.
ISBN 82-489-0337-0 – www.kagge.no

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk